

МИРОВНА АКЦИЈА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2023

2023

СОДРЖИНА

Вовед _____	3
активности _____	5
Националните принципи за транзициска правда _____	5
Театарска претстава „Заминувања“ _____	5
Изложба „Сите наши солзи“ _____	6
10 Дена Мирвна Република _____	7
Програма за поддршка на наставници по историја за подготовка и реализација на воннаставни активности за изградба на мир _____	7
Финансиски извештај _____	9

ВОВЕД

2023 година беше полна со настани во организација на Мировна акција. После подолг период на проблеми предизвикани од пандемијата со Ковид-19, во 2023 се вративме во целосна работа. На логистички план, ја реновиравме канцеларијата во Прилеп која одлично не служеше веќе 13 години. Тоа одзеде и време и енергија, па големо задоволство е кога ќе се види што сè сме сработиле и покрај расправање со мајстори од различен тип. Па одиме по ред.

Пролетта 2023 година беа развиени „Националните принципи за транзициска правда“ во соработка со различни категории на соработници. Тие дефинираат начини како да направиме исчекор во процесите на транзициска правда и изградба на мир во Северна Македонија.

Претставата „Заминувања/Largime“, во режија на Драгана Гунин, со колективно авторство на режисерката и четирите актерки кои играа во неа, е базирана на сведоштва од книгите „13 Женски приказни за една војна“, и „Огништа“ во издание на Мировна акција. Претставата беше изведена три пати во 2023, а помеѓу нив и на 57-то издание на Македонскиот театарски фестивал „Војдан Чернодрински“.

Изложбата „Сите наши солзи“ фокусирана на цивилните жртви од Србија, Косово и Северна Македонија беше поставена во Советот на Европа во Стразбур, откако беше предложена и изгласана да се постави таму од вработените и неформалниот Клуб на уметности при Советот.

Во август се одржа четиринаесеттиот по ред основен тренинг за изградба на мир и соочување со минатото „10 Дена Мировна Република“. Тренингот нуди уникатна можност за личен развој во повеќе области. Со својата содржина и траење од 10 дена е единствен таков во Македонија.

„Програма за поддршка на наставници по историја за подготовка и реализација на воннаставни активности за изградба на мир“ во целост беше реализирана во 2023 година во соработка со Асоцијацијата на наставници по историја на Македонија (АНИМ) и во неа учествуваа 8 професори по историја од 4 основни и 3 средни училишта од Македонија.

Издавањето на книги, списанија и друга литература ни беше еден од приоритетите во 2023 година.

После долго чекање, ја преиздадовме книгата „Растење со војна“. Книгата е издадена пролетта 2009 година, веќе подолго време баравме начин да ја преиздадеме книгата, со направени корекции во јазикот на интервјуата и со корекција на грешките во преводот.

Издадовме два броја на периодичното списание за Соочување со минатото „Отворено“. Издадовме и „Прирачник за воннаставни активности по предметот Историја за основно и средно образование“. Во прирачникот се ставени 8 воннаставни активности кои можат да бидат реализирани на заеднички средби или со користење на интернет платформи за соработка.

Ја издадовме и фото-книгата „Сите наши солзи“ која произлезе од самата изложба.

2023 година е и година во која тимот на Мировна акција го одбележува доаѓањето на Катарина Шмиц во својство на меѓународна мировна работничка во нашата канцеларија. Ѓ посакуваме добредојде и многу успех во нејзината и нашата заедничка работа.

Тимот на Мировна акција кој беше задолжен за реализација на овие активности: Горан Талески, Боро Китаноски, Емрах Реџеџи, Марина Ѓорѓиоска-Китаноска и Катарина Шмиц.

АКТИВНОСТИ

Националните принципи за транзициска правда

Националните принципи за транзициска правда се развиени како резултат на процес на консултации и работилници кои ги организиравме во периодот март - април 2023 година со луѓе од различни категории: внатрешно раселени, жртви и семејства на жртви, наставници, лица од поранешните кризни подрачја, млади, мировни активисти. Националните принципи се фокусирани на неколку клучни области: Обезбедување простор за гласот на жртвите и маргинализираните од воениот конфликт; Потрага по вистината (утврдување на фактите); Меморијализација; Градење на доверба; и Фокус врз младите, и преку нив се даваат насоки кои би требало нашето општество да ги усвои за да се дојде до конструктивно соочување со минатото и изградба на траен мир. Нашата работа на овој план не заврши во Македонија. Низ процес на регионални средби и консултации со поединци од семејствата на загинати цивили, раселени, исчезнати, млади и други, а во блиска соработка со партнерските организации Интегра и Нова социјална иницијатива од Косово, Граѓански иницијативи од Србија, како и со ПАКС од Холандија и Меѓународниот центар за транзициска правда од САД, ги креиравме и Регионалните принципи за транзициска правда.

Театарска претстава „Заминувања“

Режисерка: Драгана Гунин; Сценограф: Мартин Гијевски; Костимографка: Наташа Стојчевска; Авторка на музика: Гала Насева; Дизајн на светло: Идавер Џемаили.

Играат: Емилија Мицевска, Мелика Кастрати, Симона Димковска, Афродита Џафери.

Оваа претстава е прва, или барем не сме чуле за друга, која ја обработува војната од 2001 година. Се изведува двојазично, на албански и македонски јазик. Актерките на автентичен и креативен начин ги доловуваат ликовите, секоја говорејќи го јазикот на ликот кој го толкува. Преку раскажувањето на приказните на 4 женски ликови публиката има

можност да се соживее со сведоштвата, со загубите, со чувствата и емоциите, со различните толкувања на една војна.

Премиерата на претставата беше во декември 2022 година, а во 2023 година беше изведена по еднаш во Скопје, Куманово и на педесет и седмото издание на Македонскиот театарски фестивал „Војдан Чернодрински“ во Прилеп. Во рамките на фестивалот се одржа и дискусија за претставата на која освен екипата која ја подготви претставата присуствуваа заинтересирани љубители на театарот и работата на Мировна акција.

Изложба „Сите наши солзи“

Конзорциумот составен од Мировна акција (МК), Цивилни иницијативи (Србија), INTEGRA и Нова социјална иницијатива (Косово), ПАКС (Холандија) и Меѓународниот центар за транзициска правда (САД) заедно со четворица професионални фотографи ја осмислија и креираа регионалната изложба „Сите наши солзи“. Изложбата се состои од 34 авторски фотографии, направени од четворица фотографи на различни места во Србија, Косово и РС Македонија.

Оваа единствена изложба е посветена на приказни од жртвите во војните од регионот. Приказните претставуваат повеќе аспекти за војните во поранешна Југославија: семејни слики од исчезнати лица, места на злосторства, масовни гробници, внатрешно раселени

лица и спомен-обележја, но и долготрајните последици од конфликтите кои и ден-денес се чувствуваат покажувајќи ја целата трагедија и комплексност на војната.

Изложбата беше иницијално поставена во 2022 година во Белград, Скопје и Приштина, а 2023 година во Советот на Европа во Стразбур откако беше предложена и изгласана да се постави таму од вработените и неформалниот Клуб на уметности при Советот. Оваа поставка ја прогласи за отворена

Амбасадорката на ЕУ во Советот на Европа, Весна Батишиќ Кос.

10 Дена Мирвна Република

Во периодот 19-29.8.2023 во хотелот „Монтана“ во Крушево се одржа четринаесеттиот по ред основен тренинг за изградба на мир и соочување со минатото: „10 Дена Мирвна Република“, во организација на „Мирвна акција“.

Тренингот го организираше тренерскиот тим во состав: Андреа Велинова, Емрах Реџеџи, Боро Китаноски и Горан Талески.

На тренингот имаше 19 учесници/чки кои доаѓаа од разни места низ Македонија, со различно етничко и верско потекло, род и многу други идентитети. На тренингот ги работевме темите: Вовед и запознавање, Ненасилна комуникација, Соработка и работа во тим, Донесување одлуки, Разбирање на конфликти, Насилство, Предрасуди и дискриминација, Род, Идентитети и етнички идентитет, Соочување со минатото (го работевме 3 блока), Креативна разработка на конфликти и Ненасилна акција, следена со сесија за евалуација и излегување од тренингот. Тренерскиот тим се трудеше да ја крои програмата согласно лоцираните потреби на групата и успешно ги водеше процесите. Ова беше успешен тренинг, со силни предизвици, но и многу силни учеснички/ци со кои сме сигурни дека ќе останеме во контакт и во иднина. Ги чувствуваме како сојузници/чки и со кои радо би соработувале.

Програма за поддршка на наставници по историја за подготовка и реализација на воннаставни активности за изградба на мир

Програма за поддршка на наставници по историја за подготовка и реализација на воннаставни активности за изградба на мир се состоеше од две обуки за наставниците,

подготовка и спроведување воннаставни активности по предметот Историја и завршна работна средба за евалуација на направеното. Во програмата беа вклучени наставници од 4 основни и 3 средни училишта, а во целост беше реализирана во 2023 година во соработка со Асоцијацијата на наставници по историја на Македонија (АНИМ). Тренерскиот тим составен од Мире Младеновски (АНИМ), Емрах Реџеџи, Боро Китаноски и Горан Талески од Мировна акција ја спроведе програмата на обуки и менторство на наставниците по историја.

На тренинзите се работеше на контекст, оформување на парови од наставници за идна соработка, анализа на лекциите во учебниците по историја за основно и средно училиште, подготовка на воннаставни активности кои ќе бидат реализирани од страна на наставниците и учениците од вклучените училишта, креативни алатки за работа по историја во насока на изградба на мир.

Реализацијата на активностите се случи во периодот октомври - ноември 2023 година од страна на 8 наставници вклучени во проектот и шеесетина ученици од овие училишта. Активностите вклучуваа: посети на историски значајни локалитети, дискусии и истражување за различните истории, на различностите и различните погледи на историските настани. Наставниците и учениците работеха во етнички мешани групи.

Активностите беа реализирани во Скопје, Прилеп,

Битола, Студеничани, Новаци и Тетово.

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

Расходи	
Опис	2023
МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ, УСЛУГИ И АМОРТИЗАЦИЈА	2.431.850,00
Потрошени материјали	302.484,00
Потрошена енергија	25.872,00
Други услуги	138.018,00
Превозни и транспортни услуги	249.038,00
Издатоци за реклама, пропаганда и репрезентација	216.263,00
Наемнини	259.490,00
Други материјални расходи	1.240.685,00
ДРУГИ РАСХОДИ	6.258.519,00
Провизија за платен промет	50.567,00
Премии за осигурување	27.879,00
Дневници за службено патување	290.428,00
Надоместоци на трошоците на работниците и граѓаните	2.548.221,00
Други расходи	1.302.395,00
Пренесени средства	2.039.029,00
ПОМОШ, ДОНАЦИИ И ДРУГИ ДАВАЧКИ	98.088,00
ПЛАТИ И НАДОМЕСТИ НА ПЛАТИ	3.946.072,00
Вкалкулирани плати	2.599.703,00
Вкалкулирани надомести	1.346.369,00
ВКУПНО РАСХОДИ	12.734.529,00

Приходи	
Опис	2023
Приходи од членарини, подароци, донации и приходи од други извори	7.670.664,00
Пренесен дел од вишокот на приходите од претходната година	5.063.865,00
ВКУПНО ПРИХОДИ	12.734.529,00

Извори на финансирање	
Опис	2023
Министерство за економска соработка и развој на Сојузна Република Германија	6.843.105,00
Европска Унија	770.165,00
Други донатори	57.394,00
ВКУПНО ПРИХОДИ ОД ЧЛЕНАРИНИ, ПОДАРОЦИ, ДОНАЦИИ И ПРИХОДИ ОД ДРУГИ ИЗВОРИ	7.670.664,00